

"הבריחה"

יציאת אירופה 1945 - 1948

מבוא

הם מבריחים, מזייפים ומשחדים. פורצים גבולות, תומכים ומחבקים. הם מעבירים מעל ל- 250,000 פליטים יהודים ניצולי שואה בדרכי אירופה. זוהי תנועת ההגירה הבלתי ליגאלית הגדולה בכל הזמנים - תנועת "הבריחה".

ניצולי השואה מבקשים לברוח מאירופה, אשר מסמלת עבורם את "בית הקברות הגדול של העם היהודי" ומחפשים דרך להגיע לארץ ישראל. לשם כך עליהם לנוע בכל רחבי היבשת עד חופי הים התיכון, אשר מהם יוכלו להפליג לארץ ישראל. תנועת "הבריחה" מארגנת את נדידת הפליטים בדרכי היבשת במשך שלוש שנים, משלהי מלחמת העולם ועד להקמת המדינה. בהמשך דרכם לארץ ישראל מוליכה אותם תנועה בלתי ליגאלית שנייה, היא תנועת "ההעפלה", בנתיביו הסוערים של הים התיכון. שתי התנועות מופעלות ומנוהלות בידי שליחים ארצישראליים מטעם הנהגת היישוב, בפיקודו של המוסד לעלייה ב' של ההגנה.

קבוצת פעילים בעת תכנון מסלול בריחה

שחרור אירופה

אירופה, 1945. מלחמת העולם השניה הולכת ומסתיימת. ערים הרוסות, נדידת עמים. את כיכרות הערים שוטפות חגיגות, פליטי המלחמה שבים לבתיהם, אולם ליהודים אין בתים לחזור אליהם. בשובם מוצאים הניצולים ערים שהתרוקנו מיהודים, בתים שנחרבו או נתפסו בידי נאצים. בדידות ועוינות מקדמות את פניהם.

קצין סובייטי יהודי, ממשחררי אושויץ, אומר לניצול יהודי:

"אל תלכו למזרח - שם לא אוהבים אותנו, אל תלכו למערב - גם שם לא אוהבים אותנו. בעצם, בשום מקום לא אוהבים אותנו".

פריס, 1945. כניעת הצבא הנאצי

Paris nach der Übergabe: der lang unterdrückte Haß der Bevölkerung gegen das Besatzungsregime gegen die letzten deutschen Soldaten der Pariser Garnison, die der Résistance und den Alliierten entgegenstanden.

לודג', פולין. חורבות הגיטו היהודי

התחלת הפעילות

הפליטים היהודים שואפים להתחיל בחיים חדשים, להשתקם ולבנות משפחה. הפעילים, ברובם בוגרי תנועות הנוער הציוניות ופרטיזנים שיצאו מן היערות, מתחילים ליצור התארגנויות מקומיות. רבים נאספים ב"קיבוצים" - בתים בניהול משותף של הניצולים עצמם. אלה מהווים כתובת ראשונה, מספקים מזון ומחסה, יוצרים תחושה של משפחה.

פעילי תנועת נוער נערכים
לחלוקת לחם לאחיהם

רבים מן הניצולים רוצים לצאת את אירופה ולהקים בית לאומי בטוח בארץ ישראל. הפעילים מתחילים לחפש נתיבים לבריחה מאירופה.

על חורבות גיטו ורשה

השליחים הארצישראליים

בסתיו 1945 שולח שאול אביגור, מפקד המוסד לעלייה ב' של ההגנה, שליחים ארצישראליים לאירופה. השליחים, הפועלים תחת כיסוי, מארגנים ומנהלים את תנועת הבריחה. הם פורסים את רשת הבריחה באירופה, מאתרים פרצות ומנצלים נקודות חולשה, וכל זאת במסתור, בתנאים של סיכון ואי וודאות.

מפקדי הבריחה מתמודדים עם הקשיים ויכולים להם. מספקים תעודות מזוייפות, דואגים למזון ולמחסה ומארגנים אמצעי תחבורה שיעבירו את הפליטים מעיר לעיר, ממחוז למחוז ומארץ לארץ. את הגבולות עוברים לפעמים ברכב ולפעמים ברגל, בחשכת הליל, בגשם, בשלג. חוצים מעברי הרים באלפים ובהרי הטטרה, סוחבים עלי גב זקנים וילדים. במקרים שבהם נתפסת קבוצת הניצולים ע"י שוטרי הגבול, מוחזרים הפליטים לרוב כלעומת שבאו, אך המפקדים נשלחים למאסר, ממנו לעיתים אינם שבים לעד.

כלל ממנו לא סטתה הבריחה היה שהפליטים אינם חייבים בתשלום עבור המסע באירופה. שליחי הבריחה ופעיליה אינם מקבלים משכורות - הוצאותיהם מכוסות ותו לא. היו אלה אמות מידה חמורות לארגון מחתרתי שמנהל חלק גדול מפעולותיו על בסיס של שוחד כמעט ללא ביקורת.

המפקדים

שאול אביגור

ראש המוסד לעלייה ב':

מפקדי הבריחה באירופה 1944 – 1948 :

יחיאל דובדבני

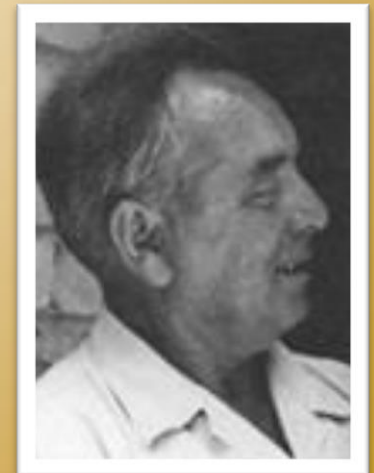
מרדכי סורקיס

אפרים דקל

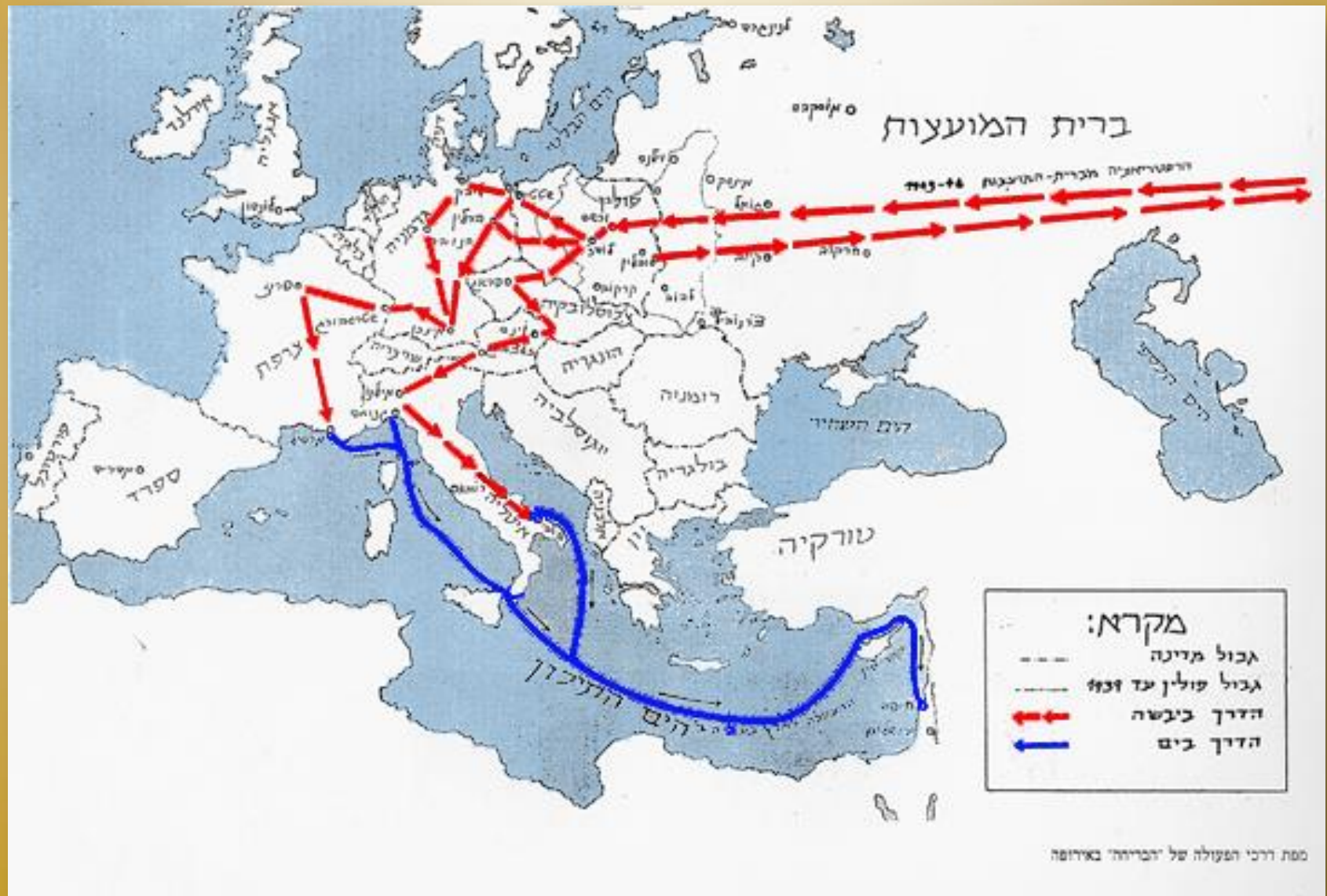
מאיר ספיר

צבי נצר (באמצע, משופם), שליח מארץ ישראל,
עם קבוצת פעילים מקומיים בפולין

מפת נתיבי הבריחה וההעפלה

בדרכים...

הבריגדה היהודית

תרומה חשובה מגיעה מחיילי הבריגדה ואנשי פלוגת התובלה - לוחמים יהודים מארץ ישראל, רובם חברי ארגון "ההגנה", שהתנדבו לשרת בצבא הבריטי בזמן המלחמה.

המפגש של פליטי השואה עם החיילים היהודים ה"גיבורים", העונדים על מדיהם מגן דוד גדול, דומה - אך כה שונה - מהטלאי הצהוב שענדו הם בשעתם, הוא עבורם חוויה מרגשת לאין שיעור.

חיילי הבריגדה מקבלים את פני השורדים המגיעים לאיטליה ומסייעים בשיקומם הגופני והנפשי. במחנות מפעילים חיילי הבריגדה תוכניות של הכשרה מקצועית ולימוד עברית, להכנת הפליטים לקראת העלייה ארצה. אנשי פלוגת התובלה מגייסים במחתרת משאיות של צבא בריטניה להעברת פליטים לאיטליה.

חיילי הבריגדה היהודית עם שיירת משאיות של הבריחה

חיילי הבריגדה היהודים עם קבוצת צעירים ניצולים

התרומה של הג'וינט

הג'וינט, הוא ה-JDC (American Jewish Joint Distribution Committee), ארגון הגג של ארגוני הסעד והתמיכה של יהודי ארה"ב, חולש על אמצעים כספיים גדולים ונהנה ממעמד חצי רשמי בשל השייכות לבעלות הברית. בשל מעמד זה מנוע הג'וינט מכל פעילות בעלת אופי פוליטי.

למרות זאת חותמים מנהל הג'וינט באירופה ג'ו שוורץ ומפקד המוסד לעליה ב' שאול אביגור, בסודיות מוחלטת, על הסכם המבטיח תמיכה כלכלית של הג'וינט בפעילות "הבריחה". זאת בניגוד למדיניות "הספר הלבן" של ממשלת בריטניה מ-1939, שאסרה כמעט כליל על הגירה של יהודים, ופליטי השואה בכללם, לארץ ישראל. כתוצאה, מומנו ההוצאות של תנועת הבריחה על ידי הג'וינט. תרומתו של הג'וינט לתנועת הבריחה לא תסולא בפז.

מסיבה שארגן הג'וינט במחנה עקורים

ג'יפ של הג'וינט ליד קבוצת פליטים בקרבת הגבול הצ'כי

תעודות מזויפות

ניצולי מחנות הריכוז וההשמדה, הפרטיזנים שיצאו מהיערות, השורדים שעלו ממחבואים וממנהרות - רובם ככולם חסרי תעודות. רבים מפעילי הבריחה העושים את מלאכתם בהסתר משתמשים בזהויות בדויות. כדי לאפשר את תנועתם בדרכים ובגבולות זקוקים כל אלה לתעודות, המותאמות לזהויות שהודבקו להם. תנועת הבריחה מקימה מעבדות יצירתיות ויעילות לזיוף תעודות.

מספר הפליט אבא ויינשטיין (לימים גפן), שהיה למפקד הבריחה בזלצבורג: "מפולני הפכתי ליווני ולמדו אותי לאמר 'קלימרה וקליספירה'. מיווני הפכתי לפליט אוסטרי יליד איזור הכיבוש הבריטי. מזה הפכתי לאוסטרי יליד אזור הכיבוש האמריקאי, ורק כשהגעתי לזלצבורג הפכתי, סוף סוף, למי שאני: פליט יהודי מפולין. לכל הזהויות היו לי, כמובן, תעודות מתאימות".

3 תעודות זהות לאדם אחד - מפקד
הבריחה אפרים דקל (קרסנר)

התעודות נושאות 3 שמות שונים

Name **LASNIK ARIE**
Rank Secretary
Date of Birth 23.11.1914
Height 1,68
70
Brown
Signature of Holder
Committee for Assistance to Jewish Refugees
Luzburg
2.1947

Vor- und Zuname: **Max Brady**
Ort und Tag der Ausstellung
Staatshörerschaft: Österreich
Name
Vorname
Geburts-tag
Geburtsort
Beruf
Gegenw. Wohn- und Aufenthaltsort
Wohnsitz am 1. 8. 1933
Größe und Gestalt
Unveränderl. Kennzeichen
Veränderliche Kennzeichen
Bemerkungen

Grasner
Efrain
15. Februar 1903
Lititz / Polen
staatenlos
kfm. Angestellter
Wolftratshausen
Lititz / Polen
167 cm, stark
grau
fehlen
fehlen

Efrain
15. Okt. 1946
DER LANDRAT
DES LANDEKREISES WOLFTRATS HAUSEN
(Assessende Behörde)
Willy Thiele

הצלת הילדים

פירנצה, איטליה

חייל הבריגדה מלווה קבוצת ילדים

הצורך בהצלת הילדים ששרדו לאחר השואה עולה כבעייה דחופה ודרמטית במיוחד. ההשמדה הותירה אלפי ילדים יתומים ללא קרוב או מודע. באירופה ישנם רבבות ילדים שכמעט לא קיבלו חינוך ולא זכו להגנה ולטיפול של מבוגר מזה שנים, ילדים אחרים שהוסתרו במנזרים או נמסרו למשפחות נוצריות עד יעבור זעם ומציליהם מסרבים להחזירם.

שנתיים מיום השחרור, ביולי 1947, יש ברשימות "עליית הנוער" 30,000 ילדים המועמדים לעלייה לארץ. הם מרוכזים ב-130 בתי ילדים ונוער ב-13 ארצות שונות, אך אלה לא כולם.

קבוצת ילדים ניצולים בדרך

ילדים מפולין בדרכם למחנה עקורים באיזור הכיבוש האמריקני

מתוך הספר:
דקל, א. (1963). **שרידי חרב: הצלת ילדים בשנות השואה ולאחריה**. תל-
אביב : משרד הבטחון – ההוצאה לאור. עמ' 17-18:

- מאות ילדים נותרו במחנות בגרמניה ובאוסטריה, רובם ממצעד המוות מהרי טירול
- באושוויץ נתגלו קרוב ל- 100 ילדים
- מהיערות מגיעים ילדים פרטיזנים
- כ- 500 ילדים נמצאו חיים במחנה בוכנוואלד
- כ- 8,000 ילדים בהונגריה מצפים לעלייה
- מאות ילדים שנצלו בטרנסדניסטריה צפויים להיות מוחזרים לרוסיה
- מעל 10,000 ילדים נמצאים עדיין בידי מציליהם בכנסיות ובמנזרים
- 6 ילדים נרצחו ע"י פולנים בקרבת הגבול הצ'כוסלובקי
- גם בצרפת, הולנד ובלגיה התגלו מקרים שנוצרים מצילים מסרבים להחזיר את הילדים
- ידיעות מיום 22/3/1945 אומרות: "ממליון ילדים יהודים שהיו בפולין לפני המלחמה, נותרו בפולין רק כ- 5,000-6,000 ילדים"

שאונשטיין, גרמניה, 1946. בית ספר לילדים משארית הפליטה

קלצ'קו, בית הילדים "לנגבילאו"

האנטישמיות באירופה

הסכם הרפטריאציה שנחתם ב- 1946 בין ברית המועצות לבין פולין מאשר את חזרתם לפולין של כ- 200,000 יהודים שברחו בזמן המלחמה לברה"מ. עם שובם לפולין הופכות התקריות האנטישמיות לענין יומיומי. יהודים נזרקים מרכבות דוהרות, נרצחים ע"י פולנים שפלשו לבתיהם.

בקיץ 1946 מתרחש פוגרום בעיירה קיילצה. חברי תנועה פאשיסטית פולנית רוצחים ופוצעים יהודים המתגוררים בקיבוץ בפאתי העיירה. פוגרום קיילצה נוחת כפצצה והופך לנקודת מפנה במהלכה של תנועת הבריחה. היציאה מפולין לכיוון ארץ ישראל הופכת לשיטפון שאי אפשר לעוצרו.

מחנה המעבר בנקודת הגבול נאחוד, בין צ'כיה לפולין, מתמלא בפליטים. התנאים קשים. אחרי ימים ארוכים בדרכים, בצפיפות ובקור, ממשיכים האנשים לשתף פעולה, ממלאים אחר הנחיות, מחכים בסבלנות להמשך הדרך.

בעוד מפקדת אייזנהאור מחליטה להחזיר יהודים לארצות מוצאם בכוח

נחשור דמים מציק את שארית יהודי פולין

הפאשיסטית שהשתלמה במלאכה זו אצל הגיסטאפו.

אישור ממקור אחר

לונדון, 12 (טי"ז). אתמול נתקבלו כאן ידיעות על התחדשות גל של פוגרומים ביהודים בערי פולין שונות. לפי שעה אין להשיג פרטים, אבל ידוע שיהודים הותקפו בקראקוב ובלובלין ובתי יהודים הועלו שם באש.

יהודים נסים מפולין

(טט"א). אומדים שרכבות יהודים נמצאים בדרך המנוסה מפולין לגרמניה. יש משרכים דרכם בעגלות ואחרים בורחים ברגל. הפליטים הראשונים הגיעו למינכן אבל לא הורשו להמשיך בדרכם ובימים האחרונים נמשך והולך זרם היהודים הבורחים קבוצות קבוצות בדרך לזינגה.

מחאות

פאריס, 11 (טי"ז). הפדראציה של יהודי פולין ועוד ארגונים יהודיים ערכו אתמול אסיפות מחאה בפאריס, בליון, במארסייל, בגרינובל ובערי צרפת אחרות נגד הפרעות האנטישמיות בפולין. בין הנואמים היו גם לא יהודים.

מוסקבה, (טט"א). על הטירור נגד היהודים בפולין המשותפת נודעו כאן פרטים חדשים אלה:

קבוצת טרוריסטים פולניים התפרצה לתוך בית חולים בלובלין והמטירה אש רובים על החולים היהודיים שהיו שכובים שם. אחד נהרג והשני נפצע פצעים אנושיים. כנופיה מזוינת אחרת הקיפה פלוגת משמר במחוז לובלין ופרקה את נשקם מעליהם. שני יהודים נהרגו ו-10 לא יהודים שוחררו ושולחו לגפשם.

כנופיה שלישית חטפה 9 יהודים בעירה פשדבורש (בקרב לודו) בעצם היום ורצחה את כולם ביער הסמוך — אלה הם כל שריידי העירה.

גם בעירה וויז'בניק (בקרב קילצה) תקפו "הפורעים הפולניים הפאשיסטיים" את בית המשפחה היהודית ולפובין שחורה מקרוב ממחנה אושביינצ'ים. הקריאות והתחננותים של האומללים לחוס על חייהם היו לשוא. האם ושני ילדים נרצחו על ידי הטרוריסטים.

ראדיו לובלין מייחס את כל נחשול הטרור ביהודי פולין "לתנועת המחתרת הפולנית

קיילצה, פולין, 1946
קרבנות הפוגרום מובאים לקבורה

מחנות העקורים

באין לזרם הפליטים דרכים פתוחות אל נמלי הים התיכון, מוצאת תנועת הבריחה את הדרך לגרמניה ולאוסטריה, למחנות העקורים. למרבה האירוניה, הופכת גרמניה לארץ המקלט. הצבא האמריקאי משכן את הפליטים במחנות צבא ובבתי חולים נטושים, והחיילים היהודים ובראשם הרבנים הצבאיים שבחיל הכיבוש האמריקני עושים ככל יכולתם לסייע לפליטים.

השהייה במחנות ארוכה, התנאים קשים, הצפיפות רבה, אי הוודאות גדולה, אך הילדים מתחילים להירגע. באין קשר עם פולנים או גרמנים, הם מסירים צלבים שענדו על צוואריהם, מתחילים לשחק ולצחוק. המדריכים יוצרים במחנות מסגרות חינוכיות-לימודיות דואגות ומחבקות.

וינה, אוסטריה. ילדים בחדר אוכל
של מחנה העקורים "רוטשילד"

במחנות העקורים ובתחנות המעבר

הפן המדיני

בארצות מזרח אירופה מתחילים המשטרים להתיצב ויש חשש שהגבולות ייסגרו. למגמה של סגירת הגבולות תורמת גם השפעת ממשלת בריטניה, אשר מבחינתה כל פליט יהודי בדרכים הוא מעפיל פוטנציאלי.

מחנות העקורים בגרמניה עולים על גדותיהם. כ- 250,000 פליטים נמצאים בהמתנה, בתנאים קשים. שנתיים אחרי המלחמה עולות תמונות קשות שהעולם אינו יכול לשאתן, והבריחה יודעת לנצל זאת למען מימוש מטרותיה. הפתרון לפליטים היהודים במחנות ובדרכים הוא אחד: לאפשר להם להקים מדינה משלהם.

בן גוריון עומד על הכוח הפוליטי הטמון במצבם של הפליטים, אשר "אין להם כל עתיד בשום מקום מלבד ארץ-ישראל", לגיוס תמיכה בינלאומית במפעל הציוני. בלחץ הנשיא טרומן מתמנה ועדה משותפת אנגלו-אמריקאית שתפקידה להציע פתרון לבעית העקורים היהודים.

אשה ותינוק בזרועותיה
בתחנת איסוף במקום לא ידוע

על המשור

יום רביעי, ינואר 29, 1947

אחת הברירה

ממשלת בריטניה עומדת לפתוח במלחמתיתנופה נגד תנועת המעפילים היהודים היא מגייסת את כוחה בים וביבשה, היא מפעילה אמצעי לחץ דיפלומאטיים לשם הפסקת הנעלה; הפסקת זרם היהודים החותרים בשארית הים, בשארית תקוותם אל חופי ארץ-ישראל. אכן, בוודאי החליט להסוך, דיכוייה נופי פת- ועליכן מנע עלייתם של מאה אלף יהודים אך בשביל למנוע עלייתם של יהודים לא חסך דיכוייה לצורך זה גויי סו חיליכשה חיל-אוויר וצרי אניות.

אין אנחנו מטילים ספק בכך: חת של בריטניה לשיים מחסדי מים על דרך ההעפלה היהודית אך בין אם תבקש לשיים הסגר על חופי אירופה ובין אם תטה אוניות מעפילים לאי קפריסין — השאלה בזאת לא תפתר. כי לחץ היהודים נסודי ליהיביות וחסרייהחוק לא ייסי סק והוא יפרוק כל מחסום! העולם המסובך והמסוכסך שלא

חר מלחמת-העולם השביה צמא מאוד ליישוב הדורים ולשיתוף פעולה. אך אין כוחו רב בזה. ועידת-השלום בפאריס עומדת בסימן של מחלוקת בין מערב למזרח. אכן, שיתוף-הפעולה בין המעצמות נמנע בעניינים חיוניים מאוד לשלום העולם ולעתידו. והנה מבקשת בריטניה לשבור את נקר דת-הקפאון ביחסי המעצמות ולי צור "חזית מאוחדת" בשטח חדש, רווח ייסורים ודם — חזית מאוחדת ימלחמה בהעפלה היהודית. היא פונה אל צרפת ואל צ'כוסלובקיה, אל פולין ואל רומניה, אל ארצות-הברית ואל בריט-המו" עצות — את כולם-כולם קוראת היא למלחמת-מצורה נגד המעפיל היהודי, הפורץ ועולה מגיא-ההרי" גה של אירופה

אין כמונו שראפים להבנה ולשי" תוף ביק עמים ומעצמות. אך הפעם תפילה בפינה, כי שיתוף-פעולה זה לביתוק פתיל-החיים של העם היהודי לא יקום. הפעם תקווה בל-בנה, כי עמים אשר אסרו מלחמה על הנאציזם ושלחו את בניהם לשדות-הקטל, לא יתנו יד למזי" מה, שהיא אנטי-יהודית ואנטי-

אנושית כאחת.

בריטניה מגייסת עתה את צייה, את צבאה ואת השפעתה הדיפלומאטית לשם מניעת הצלה מידור דים. והרי ראינו אותה, אותה ומעצמות דומות לה, בקוצר-ידן בהצלת יהודים בימי השחיטה הגוראה. אז, בימי-האמים, עמדנו לבדנו. שום ספינה, שום סירה, שום אווירון של מעצמות אדירות לא חשו או לעזרת היהודים אשר הובלו כצאן לטבח. בריטניה היא עתה מוויינת ומלומדת מלחמה, ובדעתה להשתמש בשיטת המל-תמה נגד הנאצים מימי רומל וגראציאני במלחמה נגד מעפילים יהודים, קרבנות הנאצים. אכן, דרך ארוכה עברה בריטניה מאז ימי דונקרק ימי אל-עלמן מלאי הגבורה וההוד ועד הנה, ימי שמי" סת כל ערך מוסרי ביחס אל עם חלש, פצוע ושותת-דם.

בריטניה מפתחת דרכי מלחמה "יעילות" בהעפלה היהודית. ואין היא נמנעת גם מן האמצעי הב-דוק של תעמולת זוועה. וכך מתר-ארט בריחה של יהודים מגורל קיילצה ומאזהרת מישקולץ כמסע שטני של שוחרי הרפתקת וחובבי מחתרת — להכעיס את בריטניה. קיבוצי הכשרה, אשר כמוהם יר-דעת התנועה הציונית זה כשלוש עשרות שנים, מתוארים כתאי מח-חרת, תודנית והאיומה שבמח-חרות. אולם גדולה מדי זוועת

היהודים, ישרידי התופת הנאצי באירופה, משאפשר יהיה להסתיר רה ולסותרה על-ידי תעמולת-זוועה. זוועה זו לא תניח למצפנו של העולם. היא לא תניח גם לב-ריטניה, כי-אם החליט העולם בא-מת-ובתמים שלא ללכת בדרכי היטלר — גם בפתרון השאלה היהודית — אין לפני ברירה אחרת אלא לעשות צדק לעם היהודי ולפתוח לפני שרידי מולדת, מ. מ.

לסיום

בשנים 1945 – 1948 הפעילה תנועת הבריחה באירופה 50 מוקדים ב- 10 ארצות, בעזרת 150 שליחים מהארץ - אנשי המוסד לעלייה ב' וחיילי הבריגדה העברית ו- 350 פעילים מקומיים, שהתנדבו לעזור לבני עמם. כמו בעת פעילותם בנתיבי הבריחה, כך גם בהמשך, נשאר שמם עלום, אך לתרומתם אין שיעור.

מתוך 300,000 פליטים ניצולי שואה שעברו בנתיבי הבריחה הצליחו כ- 120,000 לעשות דרכם אל ערי הנמל בצרפת ובאיטליה. שם התחיל הפרק השני בדרכם לארץ: פרק "ההעפלה" על גבי הספינות. לחלקם תאריך הדרך, ספינות המעפילים ייתפסו על ידי המשחתות של הצבא הבריטי ונוסעיהן יועברו למחנות מעבר, רובם בקפריסין. חלקם יישארו "תקועים" במחנות העקורים עד 1948.

עם קום מדינת ישראל, יעלו אלה הרוצים בכך באופן חוקי בעזרת הממשלה של ישראל העצמאית בתוקף חוק השבות. תנועות "הבריחה" ו"ההעפלה" סיימו את תפקידן.

תנועת הבריחה השלימה את משימתה

עמותת מורשת הבריחה

פרק הבריחה אינו מוכר לרבים ואינו מונצח באופן רציני ומשמעותי. אנו, עמותת "מורשת הבריחה", רוצים לתת לפרק זה את המקום הראוי לו בזיכרון הקולקטיבי ולהעלות את המודעות לתרומתו של ארגון הבריחה להצלת פליטי השואה, לעלייתם ארצה ולהקמת המדינה.

אנו מזמינים אנשים שהיו פעילים בתנועת הבריחה, ניצולים שנעזרו בה, קרובי משפחה, דור המשך וכל מי שהנושא קרוב לליבו להצטרף לעמותה ולסייע בפעילותה.

למידע נוסף ולתרומות אנא פנו אלינו:

מייל:	habricha45@gmail.com
טל':	972-(0)54-6298888
פקס:	972-(0)3-5492858
כתובת:	ד"ר מירי נהרי ת.ד. 45 רמת השרון 4710001
אתר:	www.habricha.org.il/
פייסבוק:	https://www.facebook.com/Habricha1945